

Kitekint? - Állam és globalizáció

2009 július 24. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A liberális közgazdászok felfogása szerint a globalizáció (amikor a gazdasági tevékenységet egyik országból a másikba viszik át) felszámolja a nemzetállamokat, mert a t?ke, az információk, az áruk és egyre inkább a munkaer? is szabadon járnak át az államhatárokon.

Ezáltal meggyengül, majd elt?nik a nemzeti kormány befolyása a gazdaság és társadalom ügyeiben. A nemzetközi piacok, különösen a pénzügyi piacok és a nagy multinacionális cégek veszik át azt az irányító szerepet, amelyet korábban a nemzetállam gyakorolt. Az amerikai Princeton Egyetem kit?n? professzora szerint ez egészen máshogy van. Az államok továbbra is a piacokkal azonos er?t képviselnek, és a piacok nemzetközivé válásával párhuzamosan meger?södik a nemzetállamok feletti regionális szint: ilyen az Európai Unió, a NAFTA (az USA, Kanada és Mexikó kereskedelmi szövetsége), valamint az ázsiai országok hasonló kereskedelmi társulása. Ezek a nemzetállamok és az egész világra kiterjed? globális gazdaság között helyezkednek el, és éppen azért jöttek létre, hogy megvédjék a társult nemzetállamokat, valamint társadalmaikat a globalizáció veszélyeit?l. Az Európai Unióba való belépésünk - Gilpin professzor logikája szerint - védelmet nyújthat számunkra a globalizáció, a nemzetközi pénzügyi piacok és a nagy multinacionális cégek olyan tevékenységével szemben, amely kockázatot jelent nemzeti érdekeink számára. A második világháború utáni gazdasági korszak nagy érdeme, hogy helyreállította az els? világháború el?tti nemzetközi gazdasági együttm?ködést a világban. A nemzetközi kereskedelem révén gazdagodtak meg a ma fejlett országok, de az 1980-as évtized közepét?l a regionális szervez?dések is egyre er?sebbek. A naponta 7 ezer milliárd dollár t?két mozgató globális gazdaság olyan er?t képvisel, amellyel szemben a magányos nemzetállamok egyedül nem léphetnek fel sikeresen: társulnak hát.

Mi a feladata a nemzetállamoknak és társulásainak a globalizáció korában?

A liberális közgazdászok még ma is úgy gondolják, hogy mindent a piacra kell bízni, és az államnak nincs dolga a gazdaságban. Bár ennek minden nemzetközi példa ellentmond, de makacsul azt gondolják, az állam gazdaságból történ? kivonulása révén lehet sikeres egy ország. Nem vették észre, hogy már nem a munka és a t?ke a fontos, hanem a tudás, és ennek "termelésében" az államnak nélkülözhetetlen a szerepe. Gondoljuk el, hogy az oktatás, a családok támogatása, a kultúra értékeinek meg?rzése és gyarapítása, az alap kutatások és a K+F finanszírozása révén a nemzetállamok milyen fontos szerepet játszanak a tudás b?vítésében, az innovációban és a gazdasági növekedésben. Az állam képes a társadalom tagjainak biztonságát megteremteni, amely nélkül nincs gazdasági siker.

Az amerikai gazdaság 1909 és 1945 között megkétszerezte a termelékenység növekedésének ütemét (ez a legfontosabb gazdasági mutató, mert minden gazdagság az egy óra alatt el?állított áruk mennyiségének növekedésén alapszik) - ebben 12 százalék az egy dolgozóra es? t?ke növekedésének a hatása, és 88 százalék a tudásé! A liberális közgazdászok még mindig úgy gondolják, hogy a t?ke számít, miközben már régen az ember: a fejekben, kezekben, közösségekben és kultúrákban rejl? értékek, képességek, magatartások, hajlamok és késztetések. Míg a t?két a t?kés, a piac és a globális piac képes gyarapítani, valamint ide-oda csoportosítani a világban, addig az emberek gondolkodása, kultúrája, tudása és magatartása a család, a közösségek és a nemzetállamok révén gyarapszik. Sajátos, hogy a liberális közgazdászok marxisták maradtak (a munka és a t?ke számít), miközben az innováció, a K+F, a tudás, az oktatás és a kultúra tett gazdaggá minden sikeres nemzetet az elmúlt száz évben.

Az állam azért is képes gyorsítani vagy lassítani egy nemzet felemelkedését, mert a nemzetközi kereskedelemben kerül? áruk nem egyformák. Vannak fontos és kevésbé fontos termékek, stratégiai és mindennapi gazdasági ágazatok. Nem mindegy, hogy egy ország miben er?s, mert egyik több jövedelmet és fejl?dési ugrást ígér, mint a másik. A motorgyártás, az elektronika, a gyógyvízre épül? turizmus, általában a turizmus vagy a kutatás-fejlesztésben er?s iparok megtelepítése és fejlesztése állami koncepciót, pénzt és sok más segítséget igényel, esetenként még piacvédelmet is. Az id? is fontos, minél el?bb kell az új és nagy jöv? elé néz? gazdasági tevékenységet megalapítani egy országban, mert az els?k el?nyben vannak a követ?kkel szemben. Ebben megint az államnak lehet dönt? szerepe: víziókkal, tervekkel és programokkal segítheti, hogy az ígéretes "els?k" létrejöjjenek.

Mit?l függ azonban az állam m?ködése? Gilpin szerint a nemzeti elitekt?l, azoktól a befolyásos csoportoktól, amelyek meghatározzák egy állam nemzetben belüli és nemzetközi ténykedését. A nemzetközi térben a nemzetállamok ugyanolyan fontosak, mint a piacok, így a nemzetközi t?ke csak félig uralja a világot, az fele részben a nemzetállamok lépései szerint alakul. Ezért a világ jöv?je fele részben a nemzeti elitek kezében van. Bármely nemzet elitjének döntései az egész világ sorsát befolyásolják, a nemzetállam erejének mértékéig. Ezért sem bent, sem kint nem mindegy, hogyan viselkedik egy nemzeti elit. Nem mindegy, hogy az erkölcs, a kultúra, a tudás és a felel?sség pártján áll-e, tehát a nemzet oldalán, vagy csak a saját pártján.

(Robert Gilpin: Global Political Economy, Understanding The International Economic Order, Princeton University Press, Princeton, 2001)

Matolcsy György, hetivalasz.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS

100 ÉVVEL TRIANON UTÁN

DVD A trianoni gyaláztáról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló